

N°. 35.

Birmdeenâ 31. August (12. Septbr.)

1870.

Rassa par gabdu 1 rubl.

R a h d i t a j s.

Karra sinnaas.
 Eefschlemmes sinnaas. No Ribgas: pahre draubtschu sapulzehm. No Roslawas: Keisera un 2 Leelfirsti të eereisofuschî. No Sewastopoles: lappa-basniza karrâ krittuscheem par peemianu të eefwehîta.
 Ahrsemmes sinnaas. No Berlines: Ghtreikija fleppeni rihlojotees. No Kabrlsruhës: Strahsburgas bislaps par faderrinataju mettees. No Stalijas: Italeeschi taifahs us Rohmu eet. No Rumanijas: useeta fleppena fahwehreschanahs prett waldischanu. No Sihra p.: Franzijas karrâ-kuggi tur gribbejuschî apmettees ar fawu laupijumu. No Aihnas: Tientjin pilsehtâ Aihneeschî kriistit apfahwuschî.
 Zittas jaunas sinnaas. No Ribgas: Dseguschalnalna brihw-kapfehtâ lihku-nams eefwehtihîs. No Dggauku f.: nelaimes zaur pehrtonu.
Saunalahs sinnaas.
 Wallas kreises skoblotaju-fapulze. Pahre Widsemmes-Kurssemmes turmeemo flohtu. Zittadi man wihrs irr lab! un: Zittadi irr fecwa labba!
Reeliktumâ. Marfa un Andrejs. Lnhof Deewu un strahda! Efschetr-kahjigs leezineels.

Karra sinnaas.

Kad winnâ festdeenâ fawa Mahjas weefa 34to Ari. jau bijam pabeiguschî drifkeht, tad pa telegrafu no Berlines atfrehja schahda sinna: „Berlinê, 22trâ Aug. (3. Septbr.). No waldischanas pufes. Kehnineene isgahjuschâ nakti no kehniina dabhuja schahdu sinna: Sedana, 2trâ September, pehz pufsd. pulksten puf 2. Sedana, lihds ar wiffu to armiju mums padewahs par karrâ-wangneekem un generalis Wimpffen, kas eewainota marschalla Mat-Mahonga weetâ komandereja, padohschanohs parakstija. Keisera Napoleons pats tiklai man padewahs, jo winsch pats wairs nekomandere, bet wiffu atwehlejis tai waldischanai Parihê. Es pats nofazzischu, tur tam jadsihwo, kad buhfin tohpâ runnajuschî, kas tuhlin arr notiks. Tâ Deews to likteni grohijis. Wilhelm s.“ — Zittâ sinna, to ohtrâ deenâ kehnineene dabhuja, kehniensch sinno ta: „Kahds firidi aisgrahbdams azzu-mirklis tas bij, kad ar Napoleonu fatikamees! Winsch bij dikti behdigs, bet padewigs. Es tam par dsihwes-weetu esmu nofazzijis to rilli Wilhelmshöhe pee Rasseles. Tad jahju ap fawu Sedanas armiju.

Bet af ar kahdu gawilleschanu saldati manni apfweizinja! To nemas newarru aprakstihî! Ap pulksten 7½ walfarâ biju pabeidjis fawu 5 stundu jahschanu, — tomehr pulkst. 1 tik pahrnahju atpakkaf.“ — Kehniina kambara-kungs grahfs Seherr-Dobrau eefschfigu buhshchanu ministeram bij sinnojis 2. Septbr. ta: „Wattar no pulkst. 7 no rihta lihds walfarâ p. 6 kahwamees ap Sedanu un Napoleonu ar 80,000 Franzuschem eespedam Sedanas fkanstê atpakkaf us to tee kehniinam padewahs. Keisera Napoleona adjutants atneffa kehniinam grahmatu no keisera, tur ta bij rakstihîs: „Kad tas naw notizzis, ta manni arr kahda lohde buhtu trahpijuse, tad man neatlikka zits to darriht, ta fawu sohbinu Zuhfu Majestetei pee kahjahm nolikt.“ — Pasinnojeet to arri kehniineeni. — Warr nu gan dohmaht, kahdu gawilleschanu schahda sinna padarrija wiffai Wahz-semmei un kahdu nofkumschanu Franzijai, — kas weenadi ween zerreja un runnaja, ta uswarreshana peederroht winneem un ta winneem effoht taifniba. Frantschu waldisneeki, ihpafchi leelais ministeris Polikao eefaktumâ ne keisereeni to naw sinnamu darrijis, tur tad wehl jitteem laudihm. Stahstijis til to, ta Mat-Mahong uswarrejis un ta Pruhshu kehniensch palizzis ahrprahhtigs. Tomehr, zil ilgi tad tahdu notikkumu warr paslehpt. Nakti us 23schu August tas pats ministers likkumu-dewejeem stahstijis, ta Mat-Mahonga armija effoht Wahzeescheem padewahs un keisera sawangohts. Schill Fawer tuhlin dewis tahdu padohmu, ta keiseru un winna dsimmumu no waldischanas pagallam waijagoht atstahdinahî un scho isdarrihshchanu ihpafchai kommissionei usdoht. Scho padohmu wiffi zitti luffu zesdami peenehmuschî un to tahfaku norunnaschanu nolikkuschî us nahlamu pufsdenu. Tad tai paschâ deenâ, 23schâ Aug. (4. Septbr.) no wiffem ministereem parakstita fluddinaschana eedsihwotajeem neffuse schahdu sinna: „Leela nelaimê Franzijai uskrittuse: pehz 3 deenu gruhstas kauschanahs ar 300,000 eenaidneekem, Mat-Mahonga armija, 40,000 wihri, padewahs eenaidneekam. Generalis Wimpffen, eewainota marschalla Mat-Mahonga weetâ, to padohschanohs parakstijis. Schahda leela nelaimê

tal wehl newarr muhsu firdibu isnihzinah. Parihse irr aistahwešanasah fahrtä. Jauni karraspehli pa mas deenahm tiks isrihtoti un eenaidneeks pee Parihses atraddihs jaunu armiju. Tehwusemmees mihslestiba, weenprahntiba un firdiba wehl warr glahbt tehwusemme. Keisers kauschana irr sawangohts. Waldischana ar semmes waldischanu kohpā gahdahs pahr to, kas waijaga." — Parihseeki scho sinu ne-effoht wis til meerigi usnehmufchi, bet pa nakti leelu trohtfni taifjuschi us eelahm un generala Trofchih pilli gribbejuschi sadausibt, lamehr saldati sahufchi teem schaut wirfū un tohs islihdinaht. Tas nu gan redjams un proh-tams, ka, lai gan pats keisers jau sawangohts, tomehr Franzija wehl naw uswarreta. Frantschi palaischahs us sawu zeeti nostiprinatu un apwalnotu Parihsi un dohma, ka tur nepeetifschohht wis klahht; bet tad wehrā leelam tag-gadeju karrasflunsti un taggadejus eerohhtschus, tad newar-ram wis fapraht, us ko Frantschi ihsti sawu zerribu dib-bina. Sinnams, skahde buhtu leela un mums neweenam nepatiftu, ka tahda staita un ruhpiigi kohpā leela pils-fehita tiftu isphohltita; bet, ja Frantschi pee laika ar labbu nepadohsees, tad Wahzeeschi to jau netaupih, jo karschs pohstu peewedd. Frantschi paschi arr jau dauds jautumus tur effoht nopohstijusch, ko pa gaddeem wairs newarr at-pattak dabbuht. Frantschi salka, ka winni attal jaunu spehku saweddischoht; bet kas tad tas jaunais buhs prett to wezzo stipro, kas lihds schim jau pohstih, woi sawan-gohts? Bruhschi, la dsird, arween tahkat eetoht un laikam drihs nahls tahda sinna, ka winni jau pee Parihses. Taggad jau Wahzeeschi tiffai 5 juhds. ween attah effoht no Parihses Parihse effoht eezelta pagaidu-waldischana. Bet apskattifim, kah-das pa schahm deenahm wehl zittas sinnas nahufschas pa telegrafu. — No Londone, 23. August (4. Septbr.). Te sinna nahkuse, ka laudis weetneekus fuhtijusch pee gene-raka Trofchih, to luhgt, lai tas to waldischanu usnemmoht. Trofchih atbildejis, ka to winsch gan newarroht darriht, bet Parihsi winsch buhschoht aistahweht lihds nahwei, ar to tee laudis meerā palikusch. — Londone, 24. August (5. Septbr.). Is Parihses telegrafs no waktar deenas melde, ka laudis eespeedusches liffumu-deweju sapulze, brehdami: „Lai dsihwo republika!“ un leelu trohtfni taifjuschi, us ko Gambetta un zitti fuhtitee ahrpuhs tahs pils republika pa-fluddinajusch. Effoht eezelta zitta pagaidu-waldischana, turras preeschneeks jeb presidents generalis Trofchih. — Arri Dijonē, Bordowā, Grenoblē un zittas leelas pilsfeh-tās republika irr pasluddinata. Wissas kauschu kahrtas bes kahdas pretti-runnaschana tahdu sinu peenehmuschas. Marschallis Mat-Wahong irr nomirris un marschallis Rang-robehr (raksti: Canrobert) atrohdaht starp teem eewainoteem. — No Parihses, 24. August (5. Septbr.). Wissas awises laudis skubbina Bruhschus eenihdeht un dsenn arween Wahzeeschus prohjam. Sauna waldischana pawehlejuse, ar rihloschanohs pasteigtees. Schodeen wiffi ahrfemmju wehst-neeki sapulzejahs pee Englandes wehstneela. Chstreiku un Italijas wehstneeki fataifahs us aiskreisofchanu. Franzijas wehstneeki Behterburgā un Londone keisereeni luhgusch, lai winnus atlaischoht no ta ammata. — Wiffi laudis no karrā ween runna un us to irr gattawi. — Parihse, 25. August (6. Septbr.). Schinni nakti laudis wiffus eelu wahrdus norahwusch, ko Napoleons III. tahm bij dewis un saktusch taggad no ammata atlaisa keisera bildi dahra pillē. Wiffas aprinku galwas-pilsfeh-tās keisera pee-minnas-sihmes teel nopohstitas, lai gan keisera parteja pretti turras. — No Wilhelmshöhēs, pee Kasseles, 25. August (6. Septbr.). Keisers Napoleons jau irr tē un gaida arri sawu dehlu atreisjoht. — No Parihses, 25. August (6. Septbr.). Sauna waldischana pagehr, lai wiffi eedfihwotaji nemm karrā-eerohschus rohtā, un kas to nedarrifchoht, to no Parihses dsihchoht ahrā, jo Wahzu armija nahloht ar-

ween tuhwa. — 26. August (7. Septbr.). Nemas naw sinams, kur keisereene Eigenia taggad usturras; winnas dehls effoht Londone. (Turpretti 24. August no Briffeles sinno, ka keisereene Eigenia no Parihses nahldama, Brän-la-Komte (raksti: Brain la Comte) fatifschotees ar keiserifku prinzi kohpā.) — No Wizzas 26. August (7. Septbr.) raksta tā: Laudis reisu reisahm sapulzejusches, nospreeda, taggad attal luhloht ar Italiju saweenotees. — Paschas Franzijas awises sinno, ka pee Sedanas padohschanahs teem 115,000 karrā-wihri pasaudeti un prohti tā: padewufsches 70,000, nowangoti 30,000 un pahr rohbeschu Belgijā eegahjuschi 15,000, — kam tur tuhlin karrā-eerohschu nonemti. Tā tad nu no ihstahs Frantschu karrā-armijas atleel tahs dalkas, kas Mezzē un Strahsburgā aplehgere-tas, zittas dalkas gan drihs wiffas jau isnihzinatas; un tomehr jauna Parihses waldischana leelahs, ka pa masu laiku winna pufs millionu, t. i. 500,000 karrā-wihrus dab-buschohht us kahjahm. Un tad arr winnai tas isdohdahs, woi tad tee ne-eemahzitee buhs tahdi, ka tee, kas jau karrā-ugguni bijusch un ar wiffu eeraddinajusches? Winneem — tā tee raksta — wehl effoht 70,000 wihri wezza spehta, 200,000 mobilwardu, bes teem tautas gwardeem. Tad wehl effoht no Afrikas peenahufschas diwas regimentes Turkos un diwas regimentes Kabileeschu, — kas abbeji tik tahdi meschaini ween irr. Paschi mahzitee winnu karrā-wihri, ka paschi isteikusch, ne-effoht prattusch wiffas karrā-sinns; winni nemas ne-effoht sinnajusch, kas tee effoht par laudim ar farkano trustu us baltu drahnu karrā-laukā un tadeht us teem arri schahwusch un nu wangibā buhdami winni redsoht, ka tee effoht dokteri un flimmo sawahzeji bijusch.

Tā tad nu schinnis deenas leelas leetas notikuschas, prohti, uswarrehts tahds generalis, kas Kihnā, Meflā un wehl daschā zittā pasales mallā lohsheru trohnus pel-nijis, pats par newarrewjamu un lohti gudru isflawehhts keisers Napoleons sawangohts, keisera waldischana nozelta un republika dibbinata. Kas to preesch kahdeem mehne-scheem warreja eedohmatees, ka tā notiks? — Keisera wal-dischana nu pagallam un tas Wahzeeschem attejis, ka winsch ne ko wairs newarroht palihdeht pee meera berre-schana, — ta warra wiffa effoht Parihses waldischana rohtā. Tad nu Frantschem taggad attal republika wal-dischana, pehz ko tee jau fenn kahroja. Bet woi ar to ilgi peetiks? Jau diwi reises tahda waldischana winneem bijuse, bet nezil ilgi nepastahwejuse: preesch pirma Napo-leona un nu attal preesch schā taggad nozelta keisera, bet arri tā winneem nebij pa prahtam. Taggadejs keisers fairu reis, kad pawalstneeki nemeerigi palikka, teem gahdaja darbu, tas irr, karru, lai winnu dohmas us zittu pufsi greestohs un tee winnu liffu meerā. Freis tas winnam isdewahs labbi, bet til schoreis ween wihlahs un nu tam arr waijadseja sawu keisera gohdu saudeht! Salka, ka tee wihri, kam taggad ta waldischana rohtā, ne-effoht netahdi krectee; tee jau taggad kauschu dohmas negreeschoht wis us meera, kas teem lohti waijadfigs, bet jo wairak wehl traz-zinoht un drihsal pohstam waddoht klahht. Tee irr tee paschi, kas lihds schim laudis ar melleem barrojusch un kas apfobli-jusch pufsmillionu karrā-wihru wehl kahjās zelt. Kur winni tohs sadabbuhs? Pehz muhsu dohmahm ne kas lahs naw zerrams un tahs stanfes, Mezzē, Strahsburga, kas wehl turras, tiffai wairak pohstu fataifa tahm pils-fehtahm un winnu eedfihwotajeem, — padohtees tahm tal waijadsehs.

Bet Wahzlemme, zil lihgsma ta taggad pahr tahm us-warreschanaht! Lai gan karrā mahjā, karrā familijā kahds peederrigs truhst, kas jau karrā trittis, tomehr, kad ta sinna pahrnahkuse, kad Frantschu keisers sawangohts, tad skannus gawillechanaht swehtkus schwinnejusch. Gan jau deesgan

prezajufchees pahr tahm zittahm uswarrefchanahm, bet fchi bijufe pahrata. Berlinē floblas gan bijufchas eefahftas, bet tuhlin atkal beigtas, jo kas tad tahdā brihdi mahzifees un kas mahzihs? Wiſſas mahjas tiftufchas nofabrias ar farrogeem — deena bijufe jauka un wiſſi laudis lihgfmi. Wiſſi gawilledami dewufchees us fehnina pilli, fur patte fehnineene, mellā fihſchu fleitē, ar baltu pahrweltamo un baltu zeppuri tehruſehs, reisu reifahm us balkona isnahkuſe, laudis apfweizinaht, kas ſawu ſtannu „urrah“ fleegufchi. Tad zittreifeja fehnina leela Fridrika peeminnas bildi puſchkojuſchi ar lohsberu krohni un ar puſku-krohneem, uswarrefchanas un tautas dfeefmas dfeedadami. To darba-kaufchu 16 gaddus wezzu ſehnu, kas bildei lohsberu-krohni galwā usſpeedis, fehnineene aiſſaufuſe pee ſewis us pilli un tam dahwinajuſe dahrgu taſſi ar fehnina bildi un 3 dukatus. Tā tee wiſſu deenu gawilledami ſtaigufchi pa eelahm un wakkara bijufe leela uggunofchana. Tahda patte gawilleſchana bijufe pa wiſſahm leelahm Wahzſemmes pils-fehtahm. — Wiſſa Wahzſemme taggad us to weenprahtiga un to pagehr, la lai tahs diwas leelas gubernijas, tā Elſaſ un Lotringeni, to jau preefſch 200 gaddeem Fran-ſchi Wahzſemmi laupijufchi, buhs atneemt atpaffat. Arr Nizza, tā dſirdam, tihto atkal pee Italias peederreht. — Medſehs un dſirdehs gan us preefſchu, tā tahs leetas beigfees.

Cekſchſemmes ſinnas.

No Mihgas, Widſemmes gubernijas awiſes us zeeniga Baltijas guberniju generat-gubernatora pawehleſchānu iſſluddina Februar mehneſi Widſemmes landagā noſpreeſtus un 15tā Juli no waldischānas apſtiprinatus liſſumus pahr draudsjes ſapulzeſchānahm jeb konwentehm lutteriſtu baſnizu un ſkohlū waijadſibās. Prohti: 1) Lihdſſchinnigu konwentu jeb ſapulzu weetā us preefſchu buhs a) tahdas konwentes jeb ſapulzes, fur apſpreedihs Lutteru baſnizu un ſkohlū waijadſibu un b) tahdas konwentes, fur zittadas draudschu waijadſibas ween tiſs preefſchā nemtas. — 2) Pee draudschu konwentehm us ſemnehm waijag — pehz pagasta liſſumu § 30 c. un d. no 19ta Febr. 1866 — tahs draudsjes pagastu-wezzakajeem buht klah. 3) Us baſnizu un ſkohlū konwentehm ſemmjū draudsjes wiſſi tee pagasti, lam dalka pee ſcho baſnizu kohpſchānas un uſturreſchānas, katris no ſaweem Luttera tizzibas beedreem iſwehl weenu weetneeku jeb runnas-wihru us trim gaddeem. Schi weetneeka jeb runnas-wihra zelſchana ja-iſdarra pagasta-nammā ſem pagasta-wezzaka waddiſchānas un to iſdarra wiſſi pee Luttera tizzibas peederrigi ſaimneeki, gruntineeki un rentineeki, kas wiſſi to lutteriſtu baſnizu un ſkohlū kohpj un apgahda; ja pagasta-wezzakais irr no pareiſas Kreemu tizzibas, tad wiſſa weetā ſchinni darriſchānā lai ſtahjabs Lutteru tizzibas pagasta-preefſchneeks un ja arri tas tahds nebuhtu, tad weens lutteriſts pagasta teefas lohzeſſis. 4) Schahdeem runnas-wihreem ſapulzes jeb konwentēs tahda patte pilna wakka jeb rehte balſu doht, tā muiſchneeku-muiſchu kungeem — tiſ ween ne pee tahm ihpaſchahm patronatu wakkahm un rehtehm. 5) Katram pagastam un katrai muiſchneeku muiſchai zaur wiſſu weetneekem irr ſawa ihpaſcha balſs. 6) Zaur no

2tra lihds 5tu punkti peeminnetu runnas-wihru eezelſchānu us ſchahdahm ſapulzehm beidsahs ta lihdsſchinniga baſnizas pehrminderu un pagastu preefſchneeku dalliba tē klah, ſcheem tē us preefſchu wairs naw nekahda darriſchāna. 7) No teem diweem katrā draudſē iſwehlameem baſnizas preefſchneeka kungeem weens teel wehlehts no draudsjes-konwenta un ohtris no Lutteru baſnizas un ſkohlās-ſapulzes.

No Moskawas. Augſtais Kungs un Keiſers, tā arri tee Keelſirſti Wladimir Alekſandrowiſch un Nikolai Nikolajewiſch 20tā August pulſſi. 11¹/₂ wakkara ſweiki un weſſeli eereiſoja Moskawā. Augſtais Keiſers ohtrā deenā pulſſi. 11 pr. puſſd. no Kremla leelahs pils braunja us debbeſbrauſchānas baſnizu un pehz tam us Tſchudowa kloſteri. Ap pulſſi. 12¹/₂ us Rodina lauka leelu munſterefchānu noturreja pee teem tur lehgeri buhdameem farrawihreem un kad bij pabeigts, tad wiſſi pulku wirſneeki Pehtera pilli tiſſa us maltiti aizinati.

No Sewaſtopoles. Dffizeeri un ſaldati no tahs ſlottes mellā juhrā, kas pee Sewaſtopoles aiſſtahweſchānas lihds ſtrahdajuſchi, tiſſufchi no ſawas keiſeriſtas Augſtibas, ta general-admirata, uſaizinati, 13tā August ſanahlt un klaht buht, kad eſwehtiſchoht to baſnizu, kas Sewaſtopoles ſeemeka puſſē buhweta tai kapſehtā, fur tee krittufchee aiſſtahwetaji guldinati.

Ahrſemmes ſinnas.

No Berlines. Kahda awiſe tē rafſta tā: Wahzſemme tai karrā effoht eedewufehs prett ſawu gribbeſchānu, no eenaidneeka bes kahda eemeſla us to aizinata un tadeht arri zerrejoht, la ſawas tautas dahrgakahs mantas tehredami, tē neſtrahdaschoht pa welti, bet la preefſch nahlkama laika ſagahdaschoht ſew leelaku drohſchibu. Mehs wiſſi ſinnam, la ſcho karru neturram tiſ tadeht, muhſu wezzu wezzo eenaidneeku tiſ ween preefſch ſcha laika no ſewis atrattiht, bet arri muhſu pehznahlkameem preefſch wiſſa meeru ſagahdaht. Mehs ar wiſſu zerribu luhſojamees us ſawa fehniſchka karrā-kunga, lam ſawā dſihweswakkara Deews tahdu gruhtu darbu uſlizzis un mehs Deewu luhdsam, lai wiſſam peefſchirr uswarrefchānu, jo Deews irr muhſu ſtipra pils. — Bet, tā dſirdam, jau daſchās leelwaldineeku pillis pah muhſu uswarrefchānu ſkaidiba ſahloht mohſtees. Laikam, kad mehs tiſtu uswarreti, tad gan ne to dauds pretti nerunnatu. Bet kad nu mums ta laime peefſchirta, tad zitti to nabbagu krittufcho noſchehlo un gribbetu lihdszeetigi wiſſam palihgā ſteigtees. Woi nu tiſ ar wahrdeem ween gribb noſchehloht, jeb arri ar darbeem palihgā ſteigtees, to wehl ne warram ſazziht, — tomehr netruhſſi jau daſchās ſihmes us to un prohti, no Chſtreikijas puſſes. Skaidras ſinnas mehs dabbujuſchi no Wihnes, la Chſtreikija leeliſti, bet lohti ſleppeni riſkiojotees us kahjahm. Teeloht preefſch kahjineeku pulſeem un

preelfch leelgabbaleem apfihmeti paschi wezzakee wihri, libh 40 gaddeem wezzi, flimneeku kohpeji teeloht eerit-teti un dselsu-zekku taifa no Schehnbrunnas us Pre-rob un statfionu preelfchneeleem effoht pawehlehts, libh tam un tam laikam wiffu fataifih, ka warr karra-pulfus waddiht. Kas tad gan ar schahdu rih-fofchanohs warr buht nodohmahs? Tadeht mums uswarredameem us wallara puffi eedameem, us-mannigi arri jaluhfojahs us rihteem, un Gfstreikijai, lam karra-trohlfnis taggad irr tah, jadohd tahds padohms, fargatees, ka tihschi ne-eekriht tahda ne-laimé, ka Franzija.

No Rohlsruhés raksta schahdu sinnu no 29. August. Strahsburgas biflaps mettees par falihdft-nataju stary karrotajeem. Winsch isnahzis Wahzee-schu lehgeri, fur generalis v. Werder un obrist-leit-nants v. Laszienski ar winnu farunnajufchees. Bif-laps teizis, ka ta bombardeereschana effoht prett karraliffumeem; bet to winnam peerahdija, ka ta ne-effoht wis; tad winsch luhdsa, lai teem eedfihwotajeem pakaujohht no pilssehtas isheet, — lo arri newarreja wehleht. Behdigi biflaps luhdsa, lai us 24 stundahm karra-eerohtfchus leeloht meerá, lo gan apfoh-lijia ar to sinnu, ja pa stundas laiku Strahsburgas gubernators sinnofchoht, ka winsch gribb farunnatees un turklaht to arr usaizinaja, lai tas til isnahloht ahra, jeb suhtohht weetneeku apflattih, ar kahdu spehku schee prett to pilssehtu warroht strahdah. Atpakkt eijohht tiffa us obristleitnantu Laszienski, lam gan parlamentehr flagga bij rohta, ta schauts, ka lohdes flaggu faplohfija un nu sinnam, ka no farunnafchanahs nefas netiffa. Tadeht bombardeere-schana eet weenadi us preelfchu un itt smaggi leel-gabbali tiffa preelfch tam atwesti.

No Italijas. Is Rohmas raksta, ka nu buhtohht pats ihstais laiks, Italijas kehnikam Rohmu panemt. Pahwesta labbakee saldati effoht no Roh-mas aisgahjufchi un swehtajam tehnam preelfch ais-stahweschanas effoht paliffufchi til tahdi neleefchi, kas lohnes deht wehl deenoht un par ihpaschu mafsu no ohtras puffes katru deen' to atstahntu. Pahwests pats taggad warroht atfih, ka tas preelfch winna buhtu tas masakais kaunums, kad Italijas karrapulki winna walste eenahntu. Bet ja pahwests to negribbetu peenemt, tad Italijas waldischanai paschajai waijagohht bes pahwesta atwehleschanas tautas gribbi peepildih. Lai gan Rohmas polizeja effoht mohdriga, tomehr tur pee laudihm jau effoht isplat-tita tahda luhgschanas-grahmata, ar lo kehnihsch Wiktors Emmanuels teeloht usaizinahts, wairs ne-lawetees basnizas walsti panemt. — Zitta awife stahsta, ka prinzis Napoleons nefenn atreisojis Flo-renze un kehnihu usrunnais ar schahdeem wahrdeem: „Man irr usdohts, Subs, Englandi un zittas Ei-ropas waldischanas lahgt, lai raugat meeru peerun-nahht un Franziju glahht. Pah to wairs naw ne-

lahda runna, ka keisera waldischana jaglahbi, jo ta jau preelfch wiffa laika irr pagallam.“

No Rumanijas. Ka tur daschi us dumpi bij pazehlfufchees, to jau no agrakas sinnas effam dsir-bejufchi; taggad is Bukareschtes sinno, ka zaur is-melleschana effoht peenahnta leela faswehreschanahs, kas dumpi gribbejufe fazelt Napoleona deená (15. August). Tad gribbejufchi pa wiffahm pilssehtahm reisa kahjas zeltees. Bet tas palizzis ne-isdarrihts zaur to, kad dabbujufchi dsirdeht, ka Frantschi pee Mezses pahwarreti. Waldischana taggad wiffas tahs nemeera fahnes usgahjufe.

No Sibra pilssehtas, Greeku semme, raksta, ka diwi Franzijas karra-kuggi tur eebrakufchi ar diweem fanemteem Seemet-Wahzsemneeku andeles luggeem, kas ohgles wedduschi; bet Greeku waldischana tohs tuhlin israidijufe no sawas ohstas ahra.

No Rihnas. Tientfin pilssehtá paganu Rih-neefchi pastrahdajufchi negantus warras-darbus pee krittiteem, ihpaschi pee Franzuscheem. 9./21. Juni Giropeefchu kolonija atfrehjufe ta jinna, ka peemin-netá Rihneefchu pilssehtá Giropeefchi breefmigi tee-loht nonahweti un jau daschi lihki pluddojohht pa Peiho appi. To dsirdoht wiffas dahmas steidsahs us dampfluggeem wirfu un ne weens Giropeets wairs nedrihlfsteja no sawas istabas isheet. Tiffai pehz kah-dahm deenahm kahdas flaidrakas sinnas pah to wiffu dabbuja un lo til warreja nolemt no ta, kad tohs lihkus apflattija. No krittiteem, kas to pee-dfihwojufchi, neweens nebij dsihws palizzis, jo wiffi, kas til teem trakkodameem Rihneefcheem parahdijufchees, tiffufchi nomaitati. Rihneets neweens nedrihlfst to isteikt, bihdamees, ka zitti pehzak pee winna par to neatreebjahs. Pilssehtas gubernators Tschung-hon us Pekinu pah to sinnu rakstijis, falka, ka Franzijas konsulis effoht winna dsihwofli eelausees un pistoli us winna isfchahwis, zaur to weenu no winna fullaineem notahwis; tad ohtru schahweenu fchahwis us milizu wirfneeka, zaur lo tad laudis paliffufchi nitni un winnu paschu noleetajufchi. Tomehr fcha wihra sinnu newarroht wis tizzeht, jo winsch tapehz, ka tam par wiffu ja-atbild, luhfojohht us wiffadu wihfi sawas wainas masgahht. Pama-sam dabbuja flaidraki sinnaht, ka Franzijas konsula mahja islaupita un pilnigi nopohstita, tapat arri to firdschehligu mahfu (flimneeku kohpeju) mahjas un tattotu basniza. Protestantu basnijai arr ugguns peelikta, bet ta laimigi atkal apdsehsta. Uppé at-radda Franzijas konsula lihki, breefmigi famaitatu, tapat arri kahdas 5 woi 6 firdschehligas mahfas, un Franzijas wehstneeka un winna gaspaschas lihkus. Gaspaschas un tapat arri zittu seeweefchu lihki is-rahdija, ka pee winnahm warras-darbi darriti un wiffi tee lihki bij gandrihs gabbalos fakappati. Wehst-neeks ar sawu gaspaschu til preelfch kahdahm stun-dahm te bij atnahfufchi un til ween pee konsula gribbeja atpuhstees, lai warretu tuhlin sawu zekku

tablat dohtees us galwas pilssehtu Pekinu. Pawiffam 10 firdschebligas mahfas nokautas, kas zittas lihds ar basnizu sabedfinatas, zittas uppe eesweestas. Kad negantneeki tahs papreelfsch bij apgabnjusch, tad tahm azzis un firdi israhwusch un lihkus ugguni moi uppe eesweedusch. Tapat la konsulim, notikka wisseem Frantscheem, krohna-wihreem un fullaineem, la arri kristiteem Kihneescheem, ko konsula mahja atradda. Pehzat usmelleja arri tohs zittus Franzuschus winnu dschwoltos un wiffus nokahwa. Ta tas gahjis 6 stundas no weetas. Tai pascha nelaimes deena kahds jauns Kreemu lohpmannis, Protopopow wahrda, ar sawu preelfsch mas deenahm peelaulatu tiffai 16 gaddus wezzu gaspafschu, no zitta jauna wihra, Bassow wahrda, pawaditi, no Dschedeschulin kolonijas, kur tee dschwwoja, bij arri nogabjusch pilssehta, kur zits Kreemu lohpmannis schohs us maltiti luhdsis. Pehz preezigi noturretas maltites tee jahschus dewahs atpakkat us mahjahm, — bet tohs neweens wairs neredseja dschwus. Pehz kahdahm deenahm winnu sakappatus lihkus atradda uppe. Winnu zetschs gahja garr Frantschu zeemu un laikam teem gaddijahs jahh tahda brihdi, kad tur ta fleplawiba tiffa pastrahdata un winni eestiggusch tai pulka, kur lihds tiffa nomaitati. Abbeem scheem jauneem lungeem bijuschas rewolweres lihds, ar ko tee daschus Kihneeschus pee semmes gabjusch, bet pehzat tal no leela pulka pahwarreti. — Kihnias waldischana Pekina dikti sabijusehs pahh tahdeem warras-darbeem un apsohlijuse wiffu atlihdinacht, la un zil pagehreschoht. Frantschu flottes wirfneeks, wiffu sawu flotti saweddis pee Tientsines un dohmajoht wiffu pilssehtu nopohstihht. Bet ta nebuhtohht wis labbi, jo us tahdu wihsi tal tohs ihsti wainigohs ween netrahpschoht. Labbali buhtohht, to wiffu kreeti lilt aismalfahht. — Pahh to, kas Kihneeschus us tahda tauna darba flubbinajis, falka ta: Kihneeschi dauds zeeschoht ar bakku flim-mibu ta, ka ifkatis desmitais Kihneets effohht rehtains, un dauds arr alli. Sirdschebligahs mahfas sawa spittali wiffus tahdus bes malfas lohpijoht un ahrstejoht, ko Kihneeschi nemas newarroht tizzeht, ka tiffai no labba prahhta ta darroht, bet dohmajoht, ka lohpejeem arween saws ihpats mehrkis pee ta effohht. Kad nu tur tahda fleppena beedriba iszehlfusehs, kas behrnus, ihpafchi meitenes sohgoht un isaudsinatas, par lahrumu-wehrdsenehm pahrdohdoht, tad Kihneesch, newarredami blehschus peenahht, eedohmajuschees, ka firdschebligahs mahfas winnu meitenes sohgoht un no winnu azzihm to azzu-smehru taifohht, ar ko flimneelus ahrstejoht. Daschs fakerts blehdis arr ta fazzijis, ka missionari winnu us to flubbinajusch. Ko tad nemahjihis pagans lai zittu dohma?

Zittas jaunus sinas.

No Nihgas. Winna swehtdeenâ tai 16tâ Aug. Uges-zeemâ Dseggusch-kalna brihw kapsehta, kas tag-

gab stahw Mahrtna basnizas waldischana, eeswehtija jaunu kappabasnizinu jeb lihku-kambari. Ka tahda ehka te lohti waijadfiga, to jau fenn atsinna un itt ihpafchi beidsamôs pagabjuschôs gaddôs, kad tihpus-sehrga stary schejenes fabriku strahdneekem plohsijahs, kas laikam ohtreis til nifna palikka ta-deht, ka daudsfreis tahda lippiga sehrga mirruschi lihki dauds deenas gulleja stary dschwotajeem masas istabinas un kur pascha behru deena papilnam behrineeki eelscha fappeeduschees, pahri stundas no weetas to neweffeligu truhdu smalku eewilka. Zaur to tas arri pa trim lahgham jau gaddijees, ka tahdas mahjas, is kurras lihkis paglabbahts, pa neddetas laiku wiffi mahjas eedschwotaji tai pascha sehrga eefirga. Schahdas breefmas redsedams, turrenes mahzitajs jo stipri wehlejahs, ka tai Dsegguschkalna kapsehta, kas fabriku tuhwmâ, tiftu usbuhwehts labbi paprahws lihku-kambaris, kur lihkus warretu nolikt un no kurrenes tad tohs arri warretu paglabbaht. Mahrtna basnizas preelfschneeki arri to par labbu un der-rigu atsinusch, luhdsâ pilssehtas kaffes waldischana pehz palihdsibas un ta arr papreelfsch 300 un pehzat wehl 200 rubtus nowehleja, lai tahds lihknams peeminnetâ kapsehta tiftu buhwehts, us ko arri kahds Mahrtna draudses beedris jau bija dewis 75 rubtus. — Ta tad draudsei un wisseem turrenes apfahrtejeem eedschwotajeem par labbu schi ehka gatawa tikkuse, un la jau peeminnehts, 16tâ August p. 6 pehz pufsedenas ar Latweeschu un Wahzu-Deewa-wahrdeem tiffa eeswehtita.

No Zggauun semmes. Wesenberg pilssehtina tai 21mâ Juli arri tas stiprais pehrtons bijis, ko ir mehs dascha mallâ peedschwwojam. Tas tur Wesenbergas aptuhwmâ nospehris 6 zilwekus, falkausis 10 telegrafa stabbus un pee Kappelers statstionâ nodedfinajis slohlu.

Zannakahs sinas.

No Kahrbruhes, 25. Aug. (6. Septbr.) sinno: no Schiltigheimes teel meldehts, ka stary Strahsburgu un Mezzi usgabjusch telegrafu pa semmes appalschu, ko tuhlin is-pohstijusch.

No Parihses, 26tâ Aug. (7. Septbr.). Ahrihu buhschana ministers Fawr fazzijis: Kad Pruhfja, lai gan pafloodinajuse, ka tiffai keiseru un newis Franziju grihboht aptarroht, tomehr wehl jo prohjam karrojoht, tad ar to gan buhschoht meera, bet neweenu plaukstes plattum semmes, nedj weenu almini no kahdas skanstes Pruhfcheem ne-atdohfchoht. Parihse un wiffa Franzija tad to karru weddischoht us preelfschu. Tif ar tahdu sinu effohht tag-gadeju waldischana usnehmuse, bet to atkal tuhlin atmetu, ja Franzija zittadi dohmatu. Zitta sinna stahsta, ka kaudis weenadi behgoht no Parihses prohjam, bihdamees, ka breefmas un warras-darbi nejektotees kahjas. — Wehl zitta sinna no tahs paschas deenas stahsta, ka dahrofsiba Parihse effohht warren leela. Meera draugi turrahs kluffi, tee bihsstahs no warras-darbeem.

— 27tâ August (8. Septbr.). Ministeris Schill Fawr farakstijis sinas, pehz kahdahm lai Franzija meeru derr un te arri tas peeminnehts, ka lai Wahzu armijas no wiffas Franzijas iscet ahrâ. — Marschallis Mal-Mahong

wehl effoht dšihws. — Wahzeefchi jau eefahufchi fchaut us to fkanfi Schlettstatt, Elſaſe. — Franzuſch ſlotte, las Wahju obſtas apfehduſe, pa leelakai daffai effoht pahrfautta atpaffat.

No Florenzes, 27tä Auguſt (8. Septbr.). Italijs waldischana Franzijas republiku apſtiprinajuſe un ar to jau norunnajuſe Rohmas deht. Karra-wihrus taggad rihfojohht ahtrak nekä lihds ſchim un karra-flotti arr rihloſchoht us kahjahm.

Wallas kreises ſkohlotaſu-fapulze.

Zitti laudis noſchehojuſchi, ka par të peeminetas ſapulzes apſpreedumeem nelas zaur awiſehm ne-effoht laudis nahzis. — Schè nu gribbu laffitajeem kahdas ihſas ſinnas par to paſneegt.

Us zeen. Wallas kreises ſkohlupahrluhf' -lungu, Swahrtawas draudſes-leelunga v. Boeckell un Smiltenes mahzitaja Gulele usaizinafchanu, ſapulzejahs peeminetä deenä pullſt. 10 preeſch puſſd. Smiltenes walſts nammä leela daffa ſkohlotaſu, ka lai — pehz zeen. ſkohlupahrluhf' t. wehleſchanahs — lohpä warretu aprunnatees un pahrspreest, kahdä wihſe wiſſ'labbal ſkohlupahrluhf' buhſchanu paweizinaht un paſelmeht. — Lihds bij nahluſchi arri daſchi ſkohlupahrluhf' un walſtu-wezzatee.

Been. ſkohlupahrluhf' bij itt ihpaſchi 8 teikumus (Thesen) par „pagafu ſkohlupahrluhf'“ faſtadhijufchi, kurri itt ſewiſchli ſchodeen aprunnati un pahrdohmati tiffa, las tä ſkann:

I. „Pagafu ſkohlupahrluhf' irr muhſu ihſtenas tautas ſkohlupahrluhf'.“

II. „Pagafu ſkohlupahrluhf' waijag katram behrnam, las zittä ſkohlupahrluhf' naw dohts, kad tee noſpreesti gaddi tam kahrt, eelſchä nahkt.“

III. „Pagafu ſkohlupahrluhf' buhs to mahziht, — bet arri to ween, — lo katram zilwekam waijag ſinnaht.“

IV. „Us to mahziſchanahs pagafu ſkohlupahrluhf' waijag behrnus mahjäs til tahtu fataiſiht, kà to eespehi, — lo mahzitajs zaur pahrlaufiſchanu iſdſenn.“

V. „Behrneem waijag ſkohlupahrluhf' nahkt ne us kahdeem noſpreesteem luggeem ween, bet no weetas til dauds ſeemas, kà tas eetaiſihts.“

VI. „Buiſchus, ſewiſchli un meitas atkal ſewiſchli ſkohlupahrluhf' nemt, irr gruhti, kad behrnus ilgal kà 2 ſeemas grihb ſkohlupahrluhf' nemt.“

VII. „Wahzoht ſkohlmeiſteram ne ween pee teem gabbaleem japaleef, las ween tautas ſkohlupahrluhf' derr, bet arri tas wiſſeem derrigs mehrs irr japaturr.“

VIII. „Atlaiſtus ſkohlupahrluhf' behrnus waijag jeb draudſes ſkohlupahrluhf' eelikt, jeb paſcham pagafu ſkohlmeiſteram noſpreestäs deenäs pahrluhfoht.“

Preeſch puſſdeenas ſehdeſchanä tiffa ſchee peeminneti teikumi pahrspreesti.

Puſſdeenas-maltite tiffa, — kà jau kahdas reiſes allasch mehds buht, — no wiſſeem lohpä turreta, kur ſinnams netrubla dauds un daſchadas weſſelibas uſdſerſchanas, kà, p. pr. muhſu ſemmes-tehwam, kam par gohdu pateizigä prahtä tiffa nodſeedata tautas-dſeefma: „Deems, ſargi Keiſeru“ un t. pr.

Ihſi ſaktoht: Wiſſeem teem gohda-wihreem tiffa laimes wehletas un weſſelibas uſdſertas, las neapnikuſchi un nepeekuffuſchi no firſds publedamees publejahs preeſch Latwju tautas ſkohlupahrluhf', ſtrahdadami un gahdadami, nedſ meefas, nedſ garra-ſpehluſ tau-pidami.

Puſſdeenä tä atſpirdſinajuſchees, ſapulzes lohzehti dewahs atkal augſchä us pehz-puſſdeenas ſehdeſchanu, kur Dammberg t. „par ſkohlupahrluhf'-behrnu meefigu iſ-lohpſchanu“ runnaja. — Sawu runnu eefahloht wiſch aſtrahdija us zilweka diwkahtigu buhſchanu, prohti, pehz meefas un dwehſeles. Runnatajs plaſchakti iſteiza, ka zilweks til tad warroht pee ſawa leela, augſta mehrka nahkt, ka wiſch garrigä un meefigä buhſchanä — tä ſaktoht — us wiſſahm puſſehm attihſtotees un us to iſkohlupahrluhf' teekoht. Tahkt tiffa tahs wainas atgahdinatas, las wehl muhſu ſkohlupahrluhf' beſi atrohdamas un meefas weſſelibai gauſchi ſkohlupahrluhf', kà p. pr:

- 1) ilga us weetas ſehdeſchana;
- 2) nederrigi ſkohlupahrluhf' galdi;
- 3) nederrigas, knappas ſkohlupahrluhf' iſtabas;
- 4) flakta, ſamaitajuſees barriba un beidsiht
- 5) netihriba (kaſſus).

Runnatajs dewa padohmus, kà prett tahm minnetahm wainahm iſturretees un las ihpaſchi ſkohlupahrluhf' jam pee tam ja-eewehro:

Us 1) pehz katras mahzibas-ſtundas behrneem atkaut kahdas 5 minnutes preeſch atpuſſehchanahs, lohzehtu iſſtaipſchanas.

Us 2) ſkohlupahrluhf' galbus taiſiht pehz behrna auguma un wezzuma, — pehz teem padohmeem no Dr. Fahrner: „Das Kind und der Schultſch.“

Us 3) faufa, gaiſchä iſtabä katram behrnam wiſſ' maſat 80 kub. pehd. ruhmes; guſt-iſtabä 2—2½ kub. affis.

Us 4) ſkohlupahrluhf' jam jaſinn, ka behrni ne-ehd fa-pellejuſchu woi faſtakhbuſchu, wezzu barribu.

Us 5) ſkohlupahrluhf' jam jaluhlo wiſſada wihſe ſkohlupahrluhf' par tihribu un ſpohdribu. (Kaſſa ar petroleumu nodſennama.)

Beidsiht muhſu mihtohhts Bimſe tehws uſſkubbinaja tohs tur kahrtbuhdamus wezzalus par behrnu meefas weſſelibas aplohpſchanu eelſch ſkohlupahrluhf' wairal gahdaht, ne kà tas — Deewam ſchehl — lihds ſchim darrihts, ja paſchi negrihbhoht, ka lai pehz no ſkohlupahrluhf' krohpli un tiſli iſnahktu.

Deewam pateidami par ſchehligu palihdſibu, atwaddijamees zits no zitta, rohlu ſpeesdami un labbu laimi wehledami weens ohtram nahkamäs darba puhles un ruhpes, ar to firſnigu wehleſchanahs, nahloſchä gaddä — ja Deews grihb — atkal redſetees un wiſſi lohpä preezatees. Bet, pirms faule noreeteja, wehl leela daffa ſkohlupahrluhf' paſtaigaja pa Smiltenes brangeem kalneem un lohpſchahm eeleizahm, jau-kaſ dſeefmas ſkandinadami un wehl daſchu mihtu

stundinu preezigi lohpa pawabbidami, lihds beidsot
waffars nemannoht tuwojahs un katram us mah-
jahm bij jadobdabs. Fr. Mbrg.

Pahr Widsemmes-Kurssemes kurlmehmo skohlu.

Lai sinnamâ Sallaspils wezzâ pastes-mahjâ tilka
tai 4. August sch. g. kurlmehmo skohla eefweh-
tita un atwehrta. Laudis nebij wis tildauds fanah-
luschi, kâ tas bij zerrams. Deewa-kalposchanu eefahka
zeenigs mahzitajs Moltrecht, no Widsemmes Matthi-
schu-draudses, ar to dseefmu: „Ateij, ateij ar preeku,
Tu debbes-ballobiht.“ Behz tam Dohles draudses
zeenigs mahzitajs Laurit, garraku runnu ar dedsi-
geem un firidi aisgrahbdameem wahrdeem turreja,
zaur to likka if weenam no klastbuhdameem atsiht:
lahds labbums tautai, kad pahr teem nabbaga kurl-
mehmajeem gahda; lahds gruhstums scheem jazeesch
pee meefas un dwehseles, kad allibâ un tumfibâ pa-
ganeem lihdsigi neko no Deewa ta Kunga sinnadami
sheit wirs semmes sawas deenias neisfalkamu gruh-
tumu zeesdami pahrlaisch. To wissu preefschâ lil-
dams un isflaidrodams, zeenijams Laurit m. kri-
stigu brahtu juhtas us tam lohziya, pahr saweem
kurlmehmajeem neapnikluschi gahdaht, lai winni Deewa
ta Kunga atsihschanâ un bihschanâ tiftu usaubst-
nati. Winsch arr ihpafchi us teem sihmejameem
bihbeles wahrdeem fanahluscheem isteiza: kâ muhsu
Kungs Jesus Kristus ar sawu epata kurlmehmajeem
aufs atdarrijs un mehli atraisijis, kâ arri lai mehs
ar preeku un labpatilfschanu pee scha Samaritera
darba stahjamees. — Tad atkal zeenijams Moltrecht
m. usnehma dseedaschanu ar: „Jesus awohts wissu
labbu.“ Nu turreja Rihgas Latweeschu beedribas
preefschneeks Thomson f., kas ihpafchi no beedribas
us tam bij suhtihis, runnu, — Latwju tautu pa-
flubbinadams ar firidi un prahtu pahr kurlmehmo
skohlu un skohloschanu gahdaht; seht to tihrumu lai
plaukst baggati augti!

Gallâ zeenigs Moltrecht m. sapulzejuscheem preef-
schâ likka, kâ par kurlmehmo skohlu un skohloschanu
eefahkts gahdaht, zil gruhstuma zekâ stahjees; jo
preefsch tam nelahdas naudas naw bijis. Bet nu
zaur ruhpihu tautas gahdaschanu, zaur kristigu brahtu
peebeedroschanohs jaw skohlas-darbs eefpehjams us-
fahkt. Behz wissa tad Moltrecht m. eefwehtija scho
nammu eefsch trihs-weeniga Deewu wahrda un no-
dseedaja to dseefmu: „Lai Deewu wissi lihds ic,“
un tad beigâs sawu artawu pasneegdams zaur zeenigu
Sallaspils-Ischelles mahzitaju Brockhusen no de-
wigahm rohlahm dahwanas preefsch kurlmehmu skoh-
las salaffija.

Pa starpahm dseedaja Dohles dseedataju kohris
us 4 balschem wairat dseefmas. Par to lai atskann
no wissu klausitaju muttehm „paldeews“ J. Fun-
tam, kâ kohra waddonim.

Lai tad nu mihti klastbuhdami netif ween paschi
tohs winneem no minneteem lungeem pee firids lif-

tus wahrbus paturretu un pahr teem nabbaga kurl-
mehmajeem gahdatu, bet lai arri if weens sawâ
nammâ saweem peederrigeem isflaidrotu un winnu
firids us tam lohziya, pahr kurlmehmajeem ruhpihu
un dedsihi gahdaht!

Lai Deews tas Kungs skohlotaju J. Aboling l.
pee sweikas weffelibas un ruhpihu garra usturr, pahr
teem tam ustizeteem kurlmehmajeem dedsihi un sa-
prahthigi gahdaht un winnus west pee Deewa at-
sihschanas! J. Wieck.

I. Bittadi man wihrs irr labs!

Wihrs irr mannim sakkohlfnis,
Wessels, labbi noaudfis;
Littai weeglis prahtâ winsch,
Bittadi labs zilweziensch!
Winna flawa wissur stann:
Tehrmannis winsch arri gan.
Luffsch, bes naudas, kâ kâ taps,
Bittadi man wihrs irr labs!
Labpraht allasch froggâ schau,
Peedsehris kâ duls tad btauj;
Gekerr man ir mattôs: krap!
Bittadi man wihrs irr labs!
Mandagu winsch allasch swinn,
Masi gahdaht mas winsch sinn,
Slinkis arri kâ kâ stabs;
Bittadi winsch wihrs irr labs.
Kildas winsch arr labpraht zeff,
Un garr aufhm ohtram smett,
Skaidri mulkis kâ kâ taps,
Bittadi winsch wihrs irr labs.
Schahds irr mannim wihrellis,
Seewas galwa, newehllis; —
Winna gohdu katris juht;
Lahds taf newarr flitts wis buht?! —

II. Bittada irr seewa labba!

Laimigs buhtu sawas mahjâs; —
Bet til seewa aplam rahjâs.
Kildiga, tai pifta dabba;
Bittadi irr seewa labba!
Neds ta daila, neds ta stalta,
Muddahm azzihm — nau wis balta;
Gudra ne, bet dikti stabra.
Bittadi irr seewa labba!
Darbs tai labpraht ne tiht strahdaht,
Neds par fehki, stalli gahdaht;
Gulleht, tas tai patihf abba! —
Waj tai nebuhs falku dabba! —
Spannus, galbus neleef behrseht,
Lepni staigahht, singeht, tehrseht,
Melnas drahnas kaktôs glabba;
Bittadi man seewa labba!
Sawâ wakkâ behrni staiga,
Netihri eefsch drehbehm, waigâ; —
Gudri tas nu gan nau abba;
Bittadi irr seewa labba!
Kas warr beidsamus isstahstihht,
Winnas tiffumus isstahstihht.
Lahda, brahl, irr winnas dabba! —
Nu, — wai nau man seewa labba?! G. F. S.

Lihds 28. August pee Rihgas atnahlfuschi 1792 fuggi
un aisdahjuschi 1424 fuggi.

No zensures atwehlehts.

Rihgâ, 28. August 1870.

Atbildedams redaktehrs A. Leit an.

Sluddinaschanas.

Par sinnu.

Wisseem muhsu andeles draugeem un fundehm darru sinnamu, ka muhsu abbi boddes-mahzelli Kröger muhsu deenesä wais nam. 1

Ed. Bietemann un beedris.

Wehrä leekama sinna muhrneekem.

Rastranes pagasta waldischana, Rihgas kreise, Suntaschu dr. tai 15. September 1870 muhra teefas-mahju us buhweschana isdoohs. Kas scho muhrneeta darbu (ja patihl arri klait to dischlera darbu) wifshlehtali usnemt grihb, augshä minnetä deenä fshë Rastranes muishä fapuzejahs. 1

Par wehrä litschamu.

Allojas tirgus deht tiks f. g. tas tirgus Diklu muishä 25. un 26. September noturrehts. 2

Pezh tabh sinnas, kas lassama gubernijas awisshs no 11. Mai f. g. N 53, tiks Tirfes pilsm. tas tirgus, to lihsh fshim turreja 29. Aug., us preekschu arween tiks noturrehts 14. Oktober deenä. 2

Wisseem faweem tautas draugeem darru zaur fsho rakstu sinnamu, ka es no lohpmanna v. Schibajew „Stubra-steppa“ eebraufschanas weetu us renit fanehmis esmu un apfohlu latru zekineelu laipnigi usnemt un latram pezh wiinna espehschanas naltis-weetu eerahdiht. Rihgä, Suworom-elä Nr. 4. P. Schilling. 3

Ewerstaedt a musika lohre, no 8 wihreem, irr latru deenu dabbujama Mosl. Ahrihgä leelajä Kalleja-elä N 86 pee F. Ewerstaedt. 3

Ruhjenes-Hallistes draudsh, Moiseküll walshë, irr ta Krehwin Andres Behrsta mahja konkursë krittuse un pezh 3 mehnescheem no fshahs deenas tiks uhtrupe pahrdohita. Lihsh tam laikam lai wiinna parradu-dewejt sawas pateefshas praffishanas pee Moisekülls pagasta teefas usdooh. — Moiseküllë, 27ä Juli 1870. 1

Weena muishina Saselautä ar 3 puhru-weetahm semmes teel pahrdohita. Klaitakas sinnas isdoohs lohpmanis Drescher, Selgawas Ahrihgä, jeb tilta-gallä, leelajä elä. 1

Kohshes muishä, Kaunas basnizas dr. wehl 4 mahjas irr pahrdohamas ar peederrigeem tihumeem, ehlahm, plowahm un ar meichu-semmi pezh wezjas mehroschanas no 1813. gadda. Pirzejt lai usdoohdohs Launelalm muishä, Kaunas basnizas draudsh, tur wifshas klaitakas sinnas dabbujamas. 1

Kahda muishä Plestawas gubernijä, Dpotshlas kreise, 20 westes no tabh schaffejas, kas us Walto Kreemu-semmi nowedd, 1380 deffetinäs leela, tohp par 3200 r. f. pahrdohita. Läpat arri to paschu gabbalös warr dabbuht pirkt. Klaitakas sinnas pee Ernst Plates, Mahjas weefa dricketaja. 1

Rihgas tuhwmä teel weena eelohpjama rentes weeta, 250 puhru-weetas leelas us 12 jeb wairat gad. isrenteta. Klaitakas sinnas pahr to isdoohs Saselautä us Slohkaszka Nr. 5, Kalnina mahja. 1

Krahsh-pohdsu no wifshadahm sortehm, tä arri peena-traulus pahrdohd tai krahsh-pohdu bohde pee B. A. Meister, pee Schabl-wahrteem N 73. Turpat arri pernemmm ammata-mahzells. 1

No jauna esmu dabbujis ittin labdu willu un wifshadu sortu labdu dshë, to faweem draugeem un fundehm it sinnamu darru. Pehterburgas Ahrihgä, Rakku-elä N 20 pee „Ballshsh.“ 2

Labdu faldu, tä nosalktu lweeschu allu un kwassu, warr dabbuht tai bruhsi leelajä Kalleja-elä N 8 pee R. A. u. d. a. hl. 1

Labdu faldu, tä nosalktu lweeschu allu un kwassu, warr dabbuht tai bruhsi leelajä Kalleja-elä N 8 pee R. A. u. d. a. hl. 1

No Poltzejas atwehlehts. Drifshs un dabbujams pee bilshu-ru grahmata-dricketaja Ernst Plates, Rihgä, pee Pehtera-basnizas N 1.

Za

damp-willas-kahrstuwe,

Waltenberg muishä, Raf-Sallazes draudsh,

darra sinnamu, ka wiinna zaur jaunu eerikteschana taggad wifshadas sortes willu kahrsh, rupju, tä arri ittin fmalku un par riktigu darbu un swarru ispidischanu atbildiga irr. — Izhpafshë wehl peeminnams, ka no jauna tur eetaifshs un darbs latru briedi pretti nemts teel eelsh

drehbju welschanas, presseschanas, pehrweschanas un drifschchanas (Schönfärberei)

eelsh wifshadahm sortehm.

Grahmatu sinnas.

Pe Ernst Plates, Rihgä pee Pehtera basnizas, patlabbam palikka gattawa un irr dabbujama Widsemmes wezza un jauna

Paika-grahmata

us 1871mu gaddu

Malka eeseta 10 kap., ne-eeseta 6 kap. un 100 ne-eesetas 6 rub. fudr.

Pee Sakmeister un Bruger warr schahdas grahmata dabbuht:

Bihbeles-Raktshimis jeb Luttera swehta behrnu-mahziba ar jautafschanahm un atfal ar bihbeles-wahrdeem wairota un isflaidrota; turklait arri atrohshs grehtshshschanas, rihta-, wallara-un ehdamu-luhgschanas. Malka 25 kap.

Dauge, J., Stahsti par tizhibas isflaidroschana jeb reformazioni. Soblehm, eswehtijameem un jaunelleem un latram Luttera tizhibas draugam par labdu. Malka 60 kap.

Grüner, Subbates mahzitais, G., Waddons zaur Raktshima-mahzibahm. Luttera draudshes stohlmeisterem, jaunelleem un Deewa wahrdu mihtotajeem par labdu. Malka 40 kap.

Kahju-runnas, to preekschä derrineeleem faraktshis Jannis Meier, wezjas Jaun-Auzes swanis, taggad Sattilu stohlmeisteris. Preekschwahrdu peeltizis A. Bielenstein, Dohbeles Wahzu draudshes mahzitais. Malka 15 kap.

Mehkon, Friedrich, Parises affinslabshas, jauls un breefmigs stahshs pezh Wahzu rakshem faraktshis. Malka 20 kap.

Tehraud, A., Mahziba galwas-rehkinds ar israhdischana, isflaidroschana, usdoohschana un isnahlumem. Diwas dalkas. Malka 40 kap.

Wezjas Deews wehl dshims! Stahstinsch par pateefshu notiklumu Wahjsemme, to apbehdinateem tautasbrahkeem par firds-apmeerinashanu pahrtulshis J. Dauge. Malka 10 kap.

Tschertdesmit bilbes ar perschahm isbakamas jaunu un wezzu starpä. Perschas Latweeschu wallohä pahrzeltas no J. A. Malka 35 kap

A. Th. Thiefs, wezjala

Englischu magashne, Rihgä,

warr atfal dabbuht missina meeserus, plettsheres un kulturus, stempelshs besmerus un swarru-laufshs.

Gewehrojams!

Linnu- un linnushllu-andele ir eerikteta no ta Rihgas lohpmanna A. Dauge, Pehterburgas Ahrihgä Smilshu-elä N 24. Andeli weddshs Martin Pehlschen. Mehsh luhsham wifshas andeles-draugus un semmes-landis, mums sawu ustizhibu atwehleht; turpretti mehsh apshlamees, wifshas, turri ar mums andelesshs, gobdigi un riktigi apdeeneht. Martin Pehlschen — A. Dauge. 3

Labdu

muschkubat-zuffuru

par 12 1/2 kap. mahzimu jeb 2 rub. 50 kap. par pohdu pahrdohd

Kamarin,

fawä leelä bohde pee rakshshä.

Za Maslawas ugguns-apdrohschinas beedriba, kam grunts-kaptals 2,000,000 rubli un wehl labd reserwe-kaptals, apnemmahs preeksch ugguns grehka apdrohschinaschanas wifshadas lustamas un nekustamas mantas. Winaas isdarritais preeksch Pehsim un Walmeeres, tä arri preeksch shö pilshshu kreissh irr R. Sandberg, Pehshs. 3

Dshshu schkippeles

dabbujamas pee

George Uelshhe,

Selgawä. 3

Petroleumu

pa muzsham un shohpeem pahrdohd Sirgu-elä Nr. 10. 3

Julius Burchard.

Seetus

preeksch melbereem, labbibu-, kalku- un semmu-tihreshchanas, tä arri wifshä zitti darbi no drahtes, tä: Incep-, addamas-, mattu- un fshuhwamas- addatas un ahli irr leelä pulkä un arween no wifshadahm sortehm dabbujami un teel par labbeem usteikti un par wifshlehtatu malku peedahwati no

A. Taube,

addatu taitshaja meishera, Stahrnu-elä taitshä pretti leeleem Stahrneem N 6.

Ittin labdu ahsemmes

Superfosfatu,

tas wifshur par labdu atrashs, pahrdohd

L. Goerke un beedr.,

Sinder-elä N 12, blaktam A. Menzendorffsam.

Walmeera,

shloffera Lange mahjō, irr klaweeres pahrdohdamas: weena jauna tshetrantiga (Taselform) 150 rubl., weenas wezjalas no tabh paschas mohshes 40 rubl., weenas Fliegels 25 rubl., wifshas tabh irr labhä buhshana 2

Marfa un Andrejs,

teita is Kreewu semmes preefchlaiteem.

Zaur wiltibu un pahwarru Joäns III. bija brihwo Nowgorodu sawä warrä dabbujis; dauds no augstas kahrtas pilsehtneefem bija ar feewahm un behrmeem us Maslawu tikfufchi aifwesti, un fweefchi-neeki bija winnu weetas eestahjuschees; wezza laufchu fapulze bija nozelta un tas wahrds: „Nowgorodai paschai sawa teefa“ wairs nebija pateefiba. Nowgorodas spehks un gohds bija krittis, un tikfai ehna no winnas fennafajas brihwestibas bija winnai atilkkufe; bet zaur pilsehtneeku usjzhtibu ammatös kuptfchofchana un turriba pamafam atkal atfehla, un ar fehahm arri dascha jauka preefchlaifu atgahdinafchanahs atkal atdshwojahs. Wehl Jaroslawa pils stahweja un fw. Sofijas (Nowgorodas fargatajas) Deewa namma warra wahrtri, wehl dshwoja firmgalwi, kas tumfchi atgahdinajahs pullstena fkanu, ar fo pilsehtneeki us fapulzi lohpa aizinati. Swehtajs pullstens bija nosuddis, kas fkanneja taggad fweeschumä preefch zittahm wajadfibahm, bet ar taifnu lepnibu Nowgorodeefchi atgahdinajahs wehl tahs fapulzes un rahdija to weetu, fur schis winnu brihwestibas farrogs liddinajees. Taggad gan wairs nebija ne pasadnita*), neds Borezlis**); sen jaw fehce zeenijamee duffeja wehfa semmes flehpi, bet winnu augstfirdibas flawa bija wehl dshwa wiffu Nowgorodeefchu atmiannä un zillaja winnu garru un mohdinaja winnu preefchneekus un fwehrinatohs, lai tee jo usjzhtigi un taifnigi par to winneem sawu lihdpilsehtneeku labklafschanu gahdatu. Tautas dseefmäs jaunekles wehl arweenu teiza leelahs brihw-pilsehtas fennafaju warru un gohdu, un jaunekki staigaja lepmi pa Nowgorodas eelahm, fur wifs winneem winnu weztehwo leelus darbus atgahdinaja. — Dauds, gauscham dauds bija nosuddis us muhschi-geem laiteem; bet daudskahrt wehl dsirdeja tohs preefchlaifös pateefus wahrds: „Kas spehji fo pret Deewu un Leel-Nowgorodu;“ tas bija atbalfs no pagahjuscheem laimigeem laiteem.

Echo faubetas brihwestibas druppu starpä Andrejs peedfimma un tikfa audsinahs. Winsch bija wezza Fedora Druschinina weenigajs dehls. Fedors Druschinins bija weens no leelafajeem Nowgorodas kohpmanneem, kas it leeliffi ar fweefchu semju kohpmanneem andelejahs, un kas ne ween par taifnigu un ustizzamu, bet arri par turriku wihru tikfa tur-rehts. Tatschu ta nebija baggatiba neds gohds, par fo Druschinina firds preezajahs; jaunajs usfeede-majä Andrejs bija firmgalwu weenigajs dshwibas preeks, eepreezinafchana un fiffis wezzumä. Ar fir-nigu labpatiffchamu winsch raufstjahs arweenu us

jaunekka fkaisto un spehzigu augumu; winsch newar-reja beigt fehä mihligu wallobu teift un winna brihnifchtu Wahzu wallobas un rafftu prafchanu; wifs, kas pee mihkota dehla atraddahs eepreezinaja firmgalwi, un tas dohmaja tif us to, fä winsch to warretu preezigu un laimigu darriht. — Bet Andrejs bija weenumehr weenteeffigs, un dohmigs, behdja no beedrofchanahs preekem un nodshwoja daudskahrt weffelas frasteem, kahdu ahrsemmes grah-matu laffidams, fo winsch wifsmihktafi mehdsä darriht.

Wezzajam darrija dehla nofkummufcha dabba dauds ruhpes; ar mihlestibas pilnahm azzihm winsch daudskahrt us dehlu lohfojahs un waizaja; „Kas tas irr Andrej, fa tu ne-effi preezigs, fa tu fä behdigis effi? Wai tahs kahdas fleppenahs behdas, kas tewi speesch, jeh tawu firdi fremt? Ustizzees man, es gribbu lohfoht palihdfehht, un ja es to newarru, tad gribbu tahs ar tewim lohpa nest!“ — Kustinahs firdi jauneklis tad frittä winnam ap faklu, fkuhpfstija winnu un fazzija: „Af ne, mihlajs tehws, kamehr tu dshwo, taws dehls nepafihst ne kahdas behdas; es esmu laimigs un man naw ne par fo fo fuhdsetees; fa es weenteeffigs, tas jaw mannä dabbä.“

Tas apmeerinaja tad atkal ruhpedamohs tehwu, kas labprahht tizzeja, fo firds wehlejahs, un winsch pateiza dehbeffim par firfnigo mihligo dehlu, sawas dshwibas weenigo preeku.

Teefcham Nowgorodä nebija fkaistafa jaunekka par Andreju Druschininu. Laipnigi fhattijahs winnam jaunekles paffat, kad winsch pa eelu pafftaigajahs, bet Andrejs to nemannija; winsch weenigi tif nemannija, fä wiffi winna flaito augumu, winna wihrifchtu eefchana, winna bruhnohs mattus apbrih-noja. Kad Andrejs swehtdeenä basnijä fw. Sofijas bildes preefchä Deewu firfnigi lohdsä, tad wiffu jauno feewifchtu azzis us winnu raufstjahs; dascha nopuhtha un dascha lohgfchana kahpa winna deht pret debbeffim. Tikfai retti, un kad winch glufchi newarreja ihbehgt, tad winsch swehtku walfkardös nonahza tur, fur jaunekki ar dseedafchana un spehle-fchana ifluftejahs; tatschu winsch pee preezigajeeem nepeedallijahs; winsch bija aifweenam weentees un dohmigs un ifrahbijahs, it fä winsch ar tumfchahm dohmahm nokautohs.

Tehwa semmes patriefchana, Nowgorodas preefch-laitu flawas atgahdinafchanahs, warbuht arri dsiffi winna dwehfefe paflehpta mattifchana, kas winnam usbruffchoht, pildija winna prahtu ar behdahm, fur-ras winnam netahwa preezatees. — Daudskahrt, kad winsch weentuli pee Wolchowas frasteem fehde-dams, us uppes puttodameem witneem lohfojahs, tad winsch nopuhthahs no apspeefstas firds: „Wol-chowas wifkai dohdahs fehurp un turp fä fennalös laifös, un fuggi un laiwah speeschahs Nowgorodas preefchä fä fennat, bet Nowgoroda naw wairs, kas

*) Par pasadniteem tikfa Nowgoroda un Pftowa pilsehtas preefchneeki faulfi, kad fchis pilsehtas wehl brihwas bija.

***) Borezli bija flawena familija Nowgorodä.

preekschlaikôs bijuse! — Al manna tehwiſchka, kapeh; tew waijadseja kſiſt? Wai kapeh; es nedſihwoju tawas flawas un warras laikôs?! Urri es buhtu preekſch tewis ſawas affinis iſlehhis; warrbuht es arri buhtu karrâ preekſch ſwehtahs Soſijas krittis, preekſch tawas brihwſtibas; arri mans wahrds wehl buhtu dſihws kauſchu muttê, arri mans wahrds tiftu kôhpâ fauktſ ar Twerghflawu un Dorezku wahrdeem, un manna peemina tiftu ſwinnetâ ar winnu! — Bej darba man taggad mans muhſchs janobſihwo, un kad es buhſchu mirris, tad lihka razzeja ſchlippele arri pehdigahs ſihmes tahs preekſch tehwa ſemmes ne-augligas dſihwibas noſlauzihs.“ Tahs bija Andrejas ſleppenahs behdas, tahs ne las newarreja remdeht, tahs peenehmahs deenu no deenas un ſpeeda arweenu wairaf.

Wezzajs Druſchinins darrija ko winſch ſinnaja, lai warretu ſawa dehla preezibu atdſihwinahſt bej apkuſchanas winſch luhdſa Deewu un liſka tadeht miſchſas laſſiht, bej nemitteſchanahs luhgſchanas lampa ſw. Andreja preekſchâ dedſa; winſch apdahwinaja baſnizas un klohſterus, ſuhſtija leelajôs ſwehtkôs dahwanas zeetumâ, un ne weens nabbags negahja ne-apdahwinahſts no Druſchinina prohjam — bet dehla behdigſ prahts palikka, kahds bijis.

Tolait' (ap 1569. gaddu) Pimens bija wirſbiſkaps Nowgorodâ; wiſſi pilſſehſtneeli winnu mihtôja un zeenija kâ ſawu tehwu un mekleja wiſſâs waijadſibâs pee winna padohmu. Pee ta arri Druſchinins nogahja uo luhdſa no ta winna ſwehtu aiſluhgſchanu un gudru padohmu. Pimens uſnehma wezzo gauſchi laipnigi, klaufijahs uſ winna ſtahſtiſchanu, iſwajajaja winnu peh; wiſſa un ſazzija tad ſchâ: „Saunelka prahts kahro peh; darbeem; bej darba winna prahts nonihlſt un noſmohl, kâ pat tihraſkajſ uhdens ſamaitajahs, kâ tu tam ne-uſlauji eetezzeht un iſtezzeht. Urri tawu Andreju ſpeekſch ſchê beſdarbiba un ſchahdâ dſihwê winna jautſ gars ne-atrohd ne kahdu barribu; ſuhſti winnu pah; juhru uſ tahſto Wahzſemmi ar teem ſweſcheem kôhpmannem; lai winſch tur kahdu laiku dſihwo un jaunu redſ un andele. Zaur ſchahdu ſchſiſchjanu tehwa ſemme paliks wiſſam mihtala; winſch atſihſ, kâ daudſkahrſt tahlumâ tur mums labbi rahdahs, kur mehs ne-effam, un winſch nahſts peetezigahs un preezigahs atkal mahjâs.“

Wezzajam nahzahs gruhſti, no weeniga dehla ſchſiſtees, to pah; juhru uſ tahſto, ſweſcho ſemmi atlaiſt; bet mihtota behrna labklahſchana bija wiſſam mihtala ne kâ paſcha eegribba, un winſch apnehmahs to uppuri neſt. Uſ to labbako winſch ſawu Andreju preekſch reiſoſchanas ſweſchumâ iſrihtôja, atwehleja winnu kahda wezza Wahzu andeles drauga ſargahſchanaſ un apgahdſchanaſ, un pee atwaddiſchanaſ winnu ar Beſtitaja bildi ſwehtidams winſch ſazzija: „Muhſu Deews lai tewi, mans dehſ pawadda; peeluhtſi Winnu un palaidees uſ

Winnu, Winſch tewi neatſtahs, kamehr tu Deewa bihjigs un labſ buhſi. Eſſi preezigs, eſſi laimigs ſweſchajâ ſemme aiſ juhru, un baudi, kaſ labſ tur, kur tu nonahzi; bet neaiſmirſti nekad, kâ tu ſchê ſwehtajâ Kreewu ſemme eſſi peedſimmiſ, kâ ſchê tawa jauniba kôhpta un glabbata, kâ tu ſchê pa-preekſchu eſſi mihtôhts un mihtôji. Neaiſmirſti, kâ muhſu tehwi ſazzija: „Wiſſir irr labbi, bet tehwu ſemme wiſſlabbati. Eſſi ar Deewu!“

Andrejs raudaja kâ jaunellis, un apkehrabs elſadams tehwaſ ap kruhtim. Sirmgalwis raudaja kâ wihrs, ſawas affaras un ſawu uppuri ſinnadams. „Dehſ, Deews palihdſehs, kâ atkal redſefimees,“ winſch ſazzija, ſpeeda mihtô pehdigo reiſt pee kruhtim un debbeſigahs zerribas ſmaidſchana atſpihdeja no winna affaru pilnahm azzihm, kâ kahdu reiſt gaiſcha ſwaigsne mihtligi zaur tumſchſas ruddens nahts mahkoneem.

(Uſ preekſchu wehl.)

Luhdſ Deewu un ſtrahda!

Irr daſchadi darbi, ko pat nabbagahs zilweſs beſ kahda gruhſtuma warr paſtrahdaht, lai ſawu deeniſchku maiſti nopelnitu. Un taſ teeſcham teeſa, kâ pat wiſſnabbagahs un wiſſſemmalahs wihrs warr par turrigu un baggatu zilweſku palikt, kad taſ tiſſkai irr uſmannigs, uſzihtigs un taupigs. To redſefim pee Turrjahna Salmina.

Wezzajs Turrjahnis bij nabbags wihtrelis, kaſ karrâ deeneſti ſawu labbo kahju bij ſaudejis. Winſch wehl preekſch kahdeem gaddeem gahja no mahjas uſ mahju zeemâ aplahrſt, ſawu deeniſchku maiſti deedeledams. Bet taggad winſch ſehſch uſ brangu, (kâ baggats wihrs), un warr ſawu leelo, garro pihti til ko ſohbôs ſatureht. Winna kaimini par to ſti-pri brihnahs, un pat daſcham kriht azzis pa peeri ahra aiſ tahdeem brihnumeem. Un taſ ne weens patſ neſinn, kâ gan Turrjahnis pee tahdas baggatiſbas nahzis. Wai gan taſ buhſ kaut kur naudas pohdu atraddis?

Turrjahnam bij trihs dehli Pehters, Martiſch un Tſchſabs. Schohs ſawus behrnus, lai gan patſ nabbags buhdams, winſch uſzihtigi pee ſkôhſas peeturreja un peh; ta ſakkama wahrda „Luhdſ Deewu un ſtrahda,“ uſaudſinaja.

Kahdâ karſtâ waſſaras deenina wezzajs Turrjahnis bij meſchâ noſehdees un dallija ſaweem trim ſehneem gabbalinu maiſes.

„Sehni,“ kâ winſch ſazzija, „iuhſ taggad jaw eſſeet leeli deesgan un warreet jaw paſchi eeſahſt ſawu maiſi pelniht. Bet jums wiſ nebuhs ar ſaweem weſſeleem lohzeſteem ubbagohſt. Jums paſcheem waijag apdohmaht, kâ ubbaga maiſe irr gruhſta maiſe un ſagtu mahni pohſta augti! — Tu, Pehter, eſſi jaw 14 gaddus wezs, tew diwas weſſelas azzis, raugi ſewim darbu! — Tu, Martia,

effi jaw 13 gaddus wezs, tew diwas weffelas roh-
kas, tapehz eij nu strahda! — Tu, Zehlab, effi nu
12 gaddus wezs, tewim diwas weffelas kahjas, eij
un freij jel un pehz sawas maises!”

Tad nu wiffi sehni it kà weenâ balsi atfauzajs:
„Tehws, kà tad zittadi warram maises pelnitees, ne
kà kad ubbagojam?” Surrjahnis atbildeja: „Zai gan
mums schinni pasaulê ne sawas mahjas, neds tih-
rumu, neds mescha, neds dahrsa nepeederr, tad to-
mehr daudj, kas nokriht un atleef, kas ne weenam
nepeederr un fo arri neweens labpraht negribb; un
no ta darreet naudu. Es jums to leetu mahzifchu;
daudj tuhfstoschi laudis scho tif lohti derrigu mah-
zibu wis neproht. Un kad juhs zaur to naudu ee-
dabbujeet, tad to krahjeet un ne-apehdeet to gahr-
dumôs. Isteezeet tiffkai tà, ka juhs katru deenu ef-
seet pa-ehduschu un padsehruschu un tad wehl 5 ka-
peikas if reis no sawahm pelnahm atlizzinajeet; tas
istaisitu if weenam no jums jaw weenâ gaddâ
18 rubt. 25 kap. fr. naudas atlitsees. Desmit gad-
dôs tas isnahstu jaw 182 rubt. 50 kap. fr.

Surrjahnis taggad waddaja sawus 3 dehlus zaur
zeemeem un pilssehtahm, un laukeem un mescheem.
Winsch teem lifka kaulus un luppatas lassihht, kas
bij zekku mallôs ismehtati, un tohs tad pahrdohht.
Tâpat winni wezzas glahses un puddeles gabbalus
krahja un pahrdewa. Waffarâ winni saplubza wiffu
wiffadas derrigas sahles un tahs apteeki par labbu
naudu pahrdewa. Ir sirgu- un zuhlu-sarrus winni
krahja un tohs pehzat pahrdewa; wis tas winneem
eeneffa labbu naudu.

Kad nu ais tahdeem publineem gads drihs nahza
us gallu, tad tehws Surrjahnis tahs pelnas apreh-
kinaja, un redsi, Surrjahnis tē gahrđi pasmehjajs;
jo isnahza, ka tee trihs sehni tahdâ wihse 62 rubt.
63 kap. fr. fewim bij mantojuschi. Bai naw teh-
wam preeks par tahdeem dehleem?

Surrjahnis, gudris wihrs buhdams, scho naudu
tuhlin atneffa us Rihgu un pilssehtas krahfchanas
lahdê nodewa us prazentehm. Tas schohs trihs
sehnuis lohti preezinaja; jo winni wiffâ sawâ muh-
schâ nebij tif daudj naudas kohpâ redsejuschi. Un
jaun'gadda rihtâ winni lihgsmi isfauza: „Teesa gan
Tewim, tehws ubbagu maife irr gruhsta maife, saglu
mahni pohsta augti, bet uszihtigus publinus un
darboschanas Deews fwehti!”

Sauns gads atkal eesahkajs, bet muhsu Surrjah-
nis wairs negahja ubbagohht. Winsch sawu mahjas
buhfchanu un sawu jaunu usnemtu ammatu pratta
brangi kohpt. Pehz trim gaddeem winnam pilsseh-
tas krahfchanas-lahdê jaw bij 388 rubt. fr. fa-
krahjuschees.

Bet Surrjahna trihs dehli bij jaw nu par jau-
nekteem pee-auguschu, un tee sahka zits pret zittu
daschadi fahstribdetees. Weens bij mas strahdajis,
ohtrs lehti fo pahrdewis, treschajs atkal kahdu reisi
glahsiti allus dsehris.

Kad nu wezzajs Surrjahnis schahdus stribdinus
newarreja pazeest, tad winsch us saweem trim deh-
leem tà fazzija: „Zuhs, manni behrni, labbi nesa-
derreet kohpâ. Es dohschu if weenam no jums
60 rubt. Gita ar to katris sawâ weetâ, strahda-
jeet un pubhejatees katris preeksch femis! Ta pahreja
nauda wehl lai paleef Rihgas krahfchanas-lahdê
us prazentehm. To aistiffim tiffkai tad, kad tas
wifsnohhtat buhs waijadfigs.”

Dehli bij ar tehwa padohmu gluschi meerâ, winni
fneedsa weens ohtram rohlu un us Surrjahni faz-
zija: „Tehws, dsihwo weffels!” — Pehters reisoja
pret rihteneem, Mahrtinsch pret walfareem un Zeh-
kabs pret seemeleem. —

Wezzajs Surrjahnis no saweem trim dehleem ilgu
laiku ne ka nedabbuja sinnahht. Tee bij winnam
gluschi kà nosudduschu un tam palikka schehl, ka
winsch wiffus sawus behrnus no femis atlaidis; jo
winsch palikka wezs un wahjsch. Bet winsch sawu
behrnu naudu krahfchanas-lahdê ne kad ne-aistiffa,
un tahdâ wihse ta nauda lihbj ar sawahm prazen-
tehm wehl aisweenu wairojahs. Wezzajs Surrjah-
nis sahka atkal staigahht no mahjas us mahju ap-
fahrt, un if weens schim wezzahm un tislam wih-
ram, kamehr ween tas pats warreja pastaigahht un
luhgtees, labpraht kaut fo pasneedsa.

Beidsohht winsch taf wairs nespehja apfahrt stai-
gahht, winsch bij jaw 62 gaddu wezs un firms
wihrs palizzis!

Taggad winsch rakstija Rihgas gildes preekschnee-
kam tahdu grahmatu:

„Zeenijams Rihgas leelas gildes preekschneeks?”

„Zuhs atgahdinadams us mannu Jums fuhstitu
agrafaju grahmatu no 3. Septemera 1862 —
nemmu fewim to gohdu, Jums schodeen schahdu
luhgfschanu atsuhthiht: Isdohdat taggad mannim no
manna kaptahla 180 rubt. fr.; jo es esmu wezs
un wahjsch, nn no saweem behrneem jaw wairaf
ne kà 10 gaddus ne ka ne-esmu dsirdejis. Winni
laikam wairs nedsihwo. Es teem steigschohs drihs
palkaf us muhschibu.” —

Zuhfu padewigs

„Rihgâ, tai 10. Merz 1865 Surrjahnis.”

Gildes preekschneeks winnam arri atsuhthija grab-
matu, kur starp zitteem wahrdeem arri schee at-
raddahs:

„Zuhs effect baggati deefgan, jo Zuhfu nauda
jaw us 1200 rubteem pawairojusehs. Schê Jums
taggad isdohdu tohs pagehretus 180 rubtus fr. un
luhdsu par to drihsâ laikâ kwiiteereht.”

Kad Surrjahna kaimini scho winna baggatibu
pamannija, tad tee azzis un aufis atplehta walfâ
un Surrjahnam atkal tappa par leeleem draugeem.

It weens sinnaja, ka Surrjahnis bij gohda wihrs, ka tas scho leelu naudu nebij sadfis; un tapeh3 tee fazzija: „Surrjahnis, tas wezzajs tislajs wihrs, tas proht burt!“

Taf wezzajs Surrjahnis par fawu leelu naudu deemschehl, nebij wis lihgfimis, nebj preezigs. Winsch labprah3 wehlejahs mirt, lai tas fatiktahs atkal ar faweem trim dehleem, fo winsch par jaw nomirruscheem turreja. Winsch bij tohti behdigs un nofummis.

„Man buhs ween weenigam jamirst,“ ta winsch fazzija, „un pee mannas mirstamas gultas ne weena a3s neslauzih3 affaras. Kaut es tal wismasaf fawu masako dehlu Jehkabu buhtu paturejis pee fewis atpakt!“

Taf Surrjahnis tif drih3 wehl nemirra wis, winsch palikka atkal weffels un fawas wezzas deenas labbi pahrtikka.

Kahda jauka fwehtdeenas waklara winsch ar ziteem faweem kaimineem sehdeja ahra sehta, sem kahdas brangas, saktas leepas. Schè winnam pee-ftreen kahds fullainis, farkand3 swahrk3s ar sudraba trefsehm tehrts, it ka weefulis us sirgu un stipra balfi jauta: „Wai sehe dsihwo Surrjahna lungs?“ Tee kaimini par to tohti isbrih3nijahs un fazzija: „Teescham gan, te winsch dsihwo, tur winsch fehseh sem tahs brangahs saktahs leepas!“

To dsirdejis, fullainis greefa fawu sirgu apfahrt un aisjahja atkal lehfschus ween prohjam. Tee kaimini nogahja pee Surrjahna un tam wissu to pastahstija un spreeda gan schà gan ta par to leetu.

Redsi, te peepefeh3 peebrauza pee wezza Surrjahna mahjin3s branga karrite. Trihs jauni lungi un diwas jaun3s dahmas, wiffi flaitas un glihtas drehb3s, iskahpa ahra, un wiffi kritt3 wezzam Surrjahnam mihligi un fluhpstidami ap kattu.

Tas pirmajs jaunajs lungs fazzija: „Es esmu Subsu dehls Peh3ters, un esmu taggad 100,000 rubtu baggats kohpmanis Warschawà. Schi jauna un flaita dahma irr manna seewa!“

Dhtris lungs fazzija: „Es esmu Subsu dehls Mahrtinsch, un schi dahma irr manna seewa. Man irr Peh3terburgà leela miltubohde no kahdeem 80,000 rubteem wehrtibà!“

Trefchajs lungs fazzija: „Es esmu Subsu dehls Jehkabs un nahku no Nih3-Indijas, fur jaw trihs reises no Leepajas ar kuggi prezzi esmu noweddis. Tas kuggis irr 12,000 rubtus wehrtibà un peederr man pascham; bes tam wehl esmu Leepaja leelu mahju pirzis par 6000 rubteem.

„Taggad meh3 effam atnahkufeh3i un gribbam Sub3 libd3i nemt un wezzumà kohpt!“ ta wiffi lungi it ka weenà balfi isfauza. „Nahkat ween mannim libd3 us Leepaju,“ ta Jehkabs fazzija. Un wez-

zajs Surrjahnis newarreja deesgan isbrih3nitees par faweem trim dehleem.

Winsch, no leela preeka par faweem behrneem aisgrahbts, affaras flauzija. „Teescham, mihtajs tehws,“ ta dehli fazzija, „Tums waijag pee mums nahkt dsihwoht, jo Sub3 muhs mahzijufeh3i, Sub3 par muhsu laimi un labklahschanu gabdajufeh3i! Nebuhtu Sub3 mums eerahdijufeh3i salaffiht subnas un lup-patas, kaulus un farrus, sahles un spalwas, kohla- un rohschu-lappas, puddells un glahschu gabbalus un zittas tahdas grabbaschas, un tahs pehzat pahrdoh3, tad meh3 wehl schodeen buhtu wahji ubbad3ini bijufeh3i un muhsu ihsta laine tad ne muhscham nebuhtu zehlfuehs.

Meh3 Sub3u labbu mahzibu gruhtas deenin3s daudsfahrt effam atminnejuh3i:

„Ubbagu maife irr gruhta maife, jagtu mahni pohsta augli; bet uszih3tigus puhlianus Deews fwehti!“

B.

Tschetrfahjigs leezineeks.

Ueschingt'nes pilsehtas tuwumà dsihwoja diwi semmes kohpeji, kas wischwairak ar zuhku audfina-schanu darbojahs; weens no winneem bija Wahzeetis, oh3rs Englandeetis. Wahzeescham nosudda weena zuhka; winsch to bija sifhmej3s un winnam isliffahs, ka ta wianna nahburga zuhku starpà buhtu. Kad nu winsch fawu zuhku atpaktat pagehreja, tad Englandeetis no ta ne ka negribbeja dsirdeht. Wahzeetis melleja pee teefas palihdsibu un wianna nahburgs tikka teefas preefschà aiznah3ts. Leels pulks leezineeku tikka isflausinah3ts; tatschu no wiffahm leezibahm ne kahdu taifnibu newarreja isd3iht; arri teefnefeh3i paschi to atsinna un gribbeja no teefaschanas atstah3tees, tad Wahzeescha adwolatam eenahja labbas dohmas prah3ta. Winsch fazzija, lai Wahzeescha dehlu, kas fawa tehwa zuhkas gannij3s, atfauzoh3t.

„Wai tu, mans dehls,“ adwolats waijaja, „kad tu fawa tehwa zuhkas ganniji, wahzif3i ar tahm nerunnaji un tahs tawu faulfschanu nellausija?“

„Tà gan, lungs,“ Anzih3ts atbildeja.

„Augsta teefa,“ adwolats pagreesahs us teefnefscheem, „lai man ustauj, ka es ar teefas fullaini us fawa prettineeka zuhka kuh3ti aiseiju, lai tur warru redseht, wai ta par sagtu apsihmeta zuhka us fawa fennaka ganna faulfschanu klausu.“

Kad Anzih3ts pee kuh3ts durwihm fawu, tad tuhlin ta par saglu apsihmeta zuhka dewahs no pulka lauka un nahja pee durwihm. Ta bija azzihm redsama leeziba, un Englandeetis tikka no teefas par wainigu atsihts.

Atbiledams redattehrs A. Leitan.

No Benjures atwehlehts.

Rihgà, 28. August. 1870.

Driktehts un dabhujams pee bilschu- un grahamtu-driketaja Ernst Plate3, Rihgà, pee Peh3tera-basniz3s.